

Molen “de Twee Vrienden” op Nieuw-Borgvliet

Windkorenmolens zijn oude en interessante bouwwerken. De geschiedenis van zo’n bouwwerk wordt nog interessanter als de opdrachtgevers tot bouw van een dergelijke molen tien jaar eerder op een afstand van ongeveer honderd meter reeds een stoomkorenmolen in bedrijf hebben genomen. Alvorens de geschiedenis in tekst en afbeeldingen neer te zetten een overzicht met jaartallen, namen, beroepen, gebeurtenissen en plaatsen

Schema in jaartallen met molenaars Jansen, Elst en Van Loon

Jaartal	1873	1878	1880	1884	1890	1900	1902
Wie	Johannes Baptist Jansen	Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst	Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst	Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst	Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst	Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst	Jacobus Elst
Beroep	Broodbakker	Broodbakker, herbergier en winkelier	Jansen: broodbakker en herbergier Elst: winkelier en herbergier	Molenaars			
Aankoop / bouw	Vestigt zich op Nieuw-Borgvliet en koopt woning	Jacobus Elst vestigt zich op Nieuw-Borgvliet	Bouwen een stoomkorenmolen in het pand	Grond en standerdmolen Heimolen	Bouwen windmolen “De Twee Vrienden”		Draagt zijn deel van molen over aan Jansen
Gebruik		Herberg en woning	Herberg, meelfabriek en woning	Molen (vermoedelijk) onbruikbaar sedert 1880	Graan malen	Vermoedelijk einde stoommoelderij	
Kadastraal sectienummer / adres	Huisnummer K195	Huisnummer K195	Huisnummer K195	Huijbergsebaan/ Molen-zichtweg	Oude Huijbergsebaan 227	Huisnummer K195	Oude Huijbergsebaan 227

Jaartal (vervolg)	1908	1911	1913	1914	1925	1931	1956	1958	1977	1979	1981
Wie	Johannes Baptist Jansen	Johannes Baptist Jansen	Alphons van Loon	Alphons van Loon	Meerbach schoonzoon van Jansen	Petrus van Loon	Petrus van Loon		Gemeente Bergen op Zoom		
Beroep	Molenaar		molenaar		Bakker	molenaar					
Aankoop / bouw	Bouwt	Verkoopt molen en grond aan Alphons en vader Gerardus van Loon	Bouwt woning, schuur en maalderij Schuur blijft eigendom Jansen	Wordt alleen eigenaar		Koopt van Alphons van Loon	Verkoopt aan nieuwe eigenaar		Aankoop door gemeente Huis en schuur 231 andere eigenaar en bestemming)	Restauratie molen	
Gebruik	Schuur				Schuur uit 1908 wordt twee woningen			Molen buiten bedrijf			Molen weer in gebruik
Kadastraal sectienummer / adres	Oude Huijbergsebaan 275	Oude Huijbergsebaan 227	Oude Huijbergsebaan 227 en 231	Oude Huijbergsebaan 227 en 231	Oude Huijbergsebaan 275	Oude Huijbergsebaan 227 en 231	Oude Huijbergsebaan 227 en 231	Oude Huijbergsebaan 227	Oude Huijbergsebaan 227	Oude Huijbergsebaan 227 en 231	Oude Huijbergsebaan 227

De heren Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst

Johannes (ook Jan geschreven) Baptist Jansen (ook Janssen geschreven), geboren op 2 december 1848, uit Ossendrecht vestigt zich op 6 september 1873 op Nieuw-Borgvliet in de woning Wijk K, nummer 195. Bij zijn huwelijk twee weken eerder is hij van beroep "(zonder)" en zijn vader is landbouwer.

Hij wordt echter in het bevolkingsregister ingeschreven als broodbakker. Bijna vijf maanden vóór die vestiging verlaat op 21 april 1873 Jacobus Elst, geboren 10 augustus 1848, Borgvliet. Hij komt uit een gezin dat woont huizing Borgvliet 20. Als gehuwd man en landbouwer keert hij op 2 september 1878 terug naar Borgvliet.

Op 1 januari 1880 staat Jacobus Elst ingeschreven als tapper in de woning Wijk K nummer 195 de huizing van Jansen.

Jansen is een ondernemend persoon

Op 18 juli 1881 koopt Jacobus Elst, winkelier en herbergier, een stukje grond sectie F, nummer 581, groot 350 centiaren, “ten westen van den baan op Borgvliet onder Bergen op Zoom”. Bij deze koop is getuige Jan Baptist Jansen, molenaar. Deze persoon kent meerdere beroepen. In aktes in 1881 wordt geschreven “op Nieuw Borgvliet ter herberge van Johannes Baptist Janssen” en inzake de verkoop van een boedel is hij koopman en herbergier, belast met de waardering der goederen. In een geboorteakte van 1883 is Jansen weer broodbakker. In 1883 is hij zelfs meester bakker. In een akte van 1885 is Jan Baptist Jansen weer molenaar te Borgvliet. Volgens de notariële akte in 1889 is Jansen weer belast met waardering van roerende en – samen met anderen - onroerende zaken. Hij is in die akte van beroep bakker. In 1898 en 1904 is hij bakker en molenaar, die geld uitleent onder hypotheccair verband. Volgens een akte in 1908 is hij als korenmolenaar weer actief als waardeerder. Hij overlijdt op 1 oktober 1920 van beroep graanmolenaar.

Jansen en Elst zakenpartner

Mogelijk heeft Jansen als bakker vanaf 1873 meel betrokken van de standerdmolen op de Heimolen of maalt hij daar zelf als molenaar, kijkende naar de perioden van ingeschreven de molenaars op de Zuidgeest in het bevolkingsregister van Woensdrecht. Deze Heimolen is, aldus een bericht in De Grondwet op 22 juli 1880, tijdens een onweer in zijn volle lengte door de bliksem getroffen, waarbij één der wieken werd verbrijzeld (*afbeelding 1*). De Alkmaarsche Courant meldt een dag eerder op 21 juli 1890: “is een der roeden van den Heimolen, omstreeks Bergen op Zoom, verbrijzeld.” (Kranten Regionaal Archief Alkmaar).

Hierdoor zal de molen naar verwachting buiten bedrijf zijn geraakt.

Deze gebeurtenis kan Jansen en Elst aanleiding hebben gegeven met een eigen graanmaalterij te beginnen (*afbeelding 2*).

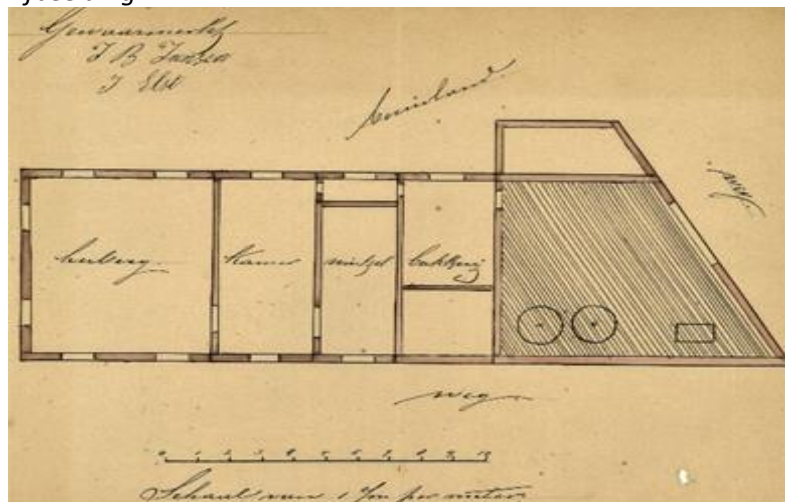
Op 13 september 1880 dienen beiden een verzoek voor een vergunning voor een stoommaalterij in. De aanvraag geschiedt bij burgemeester en wethouders voorzien van een beschrijving van de inrichting, tekening van de maalterij en de kadastrale ligging (*afbeelding 3*). De vergunning wordt verleend op 27 september 1880.

Vervolgens kopen Jansen en Elst, dan beiden van beroep molenaar, bij akte van notaris L.C. van de Ven te Bergen op Zoom van 27 november 1884 (*afbeelding 4 en 5*) de grond en beschadigde standerdmolen op de Heimolen. Vermoedelijk zal de verkoper Emile Vermeulen een nazaat c.q. erfgenaam zijn van de eigenaar van de molen in 1830 zijnde Aimee Gerardus Vermeulen, dienaar van in de Franse tijd afgezette markies van het Markiezaat Bergen op Zoom, wonende te Antwerpen.

Afbeelding 1

Een hoeve in de Wouwsche plantage, toebehoorende aan den baron de Caters te Antwerpen, onderging hetzelfde lot; terwijl ook de van ouds bekende heimolen in volle lengte door den bliksem is getroffen, en daarbij een der wieken verbrijzeld werd.

Afbeelding 2

Afbeelding 3

De maalterij staat op het perceel met nummer 902 tussen de gesplitste Rembrandtstraat tegen de Oude Huijbergsebaan.

Geschiedenis van de stoommaalterij

Zie voor hele geschiedenis verhaal “Vroege historie van Rembrandtstraat 83 te Nieuw-Borgvliet, gemeente Bergen op Zoom”

De Heer Emile Adrien Vermeulen, So-
laris wonende te Brussel.
die bij deze verklaard verkocht te hebben en alsoo
in volten en vijen eigendom afstaan en coerte-
dragen aan Jak. Baptist Jansen en Ja-
cobus Elst, beide molenaars wonende te Steen
Borgvliet onder Bergens Zoom, die mede hierbij ver-
fshenen, verklaren in koop aontekenen:
Onze Leenen derlyc avre, zoals is opgimeten
en afgepaald van de parcelen, kadastraal bekend Siter
E Nummer 579 en 195, zijnde molenerf met We-
land onder Bergens Zoom, te gesamenlyke grootte
van het geheel van vier en veertig aren, veertig centnaeren

Afbeelding 4 (links) en 5 (onder) : deel van de koopakte van de Heimolen in 1884

dat de Koopers hun gekochte in eigendom en goet aan-
vaardend te weten: de molen op heden en veel gedeelte
van peccel Siter E Nummer 579 op den elfden No-
vember achttien honderd vijfen tachtig, ten tijt de
Koopers gedurende dien tijt het recht van vijen overing
hebben tot de molen

De molen op de Heimolen, de ligging van de molen en molenaarswoning

Aan het boek "Het bezit van de heer van Bergen op Zoom" van Dr. Willem van Ham, oud-archivaris van Bergen op Zoom, wordt ontleend: "De molen van Borgvliet verdween tijdens de 80-jarige oorlog, doch bij Molenbeke is in 1649 een molen voor Borgvliet en omringende plaatsen gebouwd (Heijmolen)." (afbeeldingen 6 en 7). Aan Wikipedia wordt aanvullend ontleend: "Windmolen De plaats is vernoemd naar de standerdmolen (afbeelding 8) die hier in 1649 werd gebouwd in opdracht van Maria Elisabeth II van den Bergh, de markiezin van Bergen op Zoom. Het was een banmolen voor de bewoners van Zuidgeest, Borgvliet en Woensdrecht. Deze molen brandde af in 1675. Ze werd echter herbouwd en heeft als banmolen dienstgedaan tot 1792. Toen werd het systeem van banmolens afgeschaft."

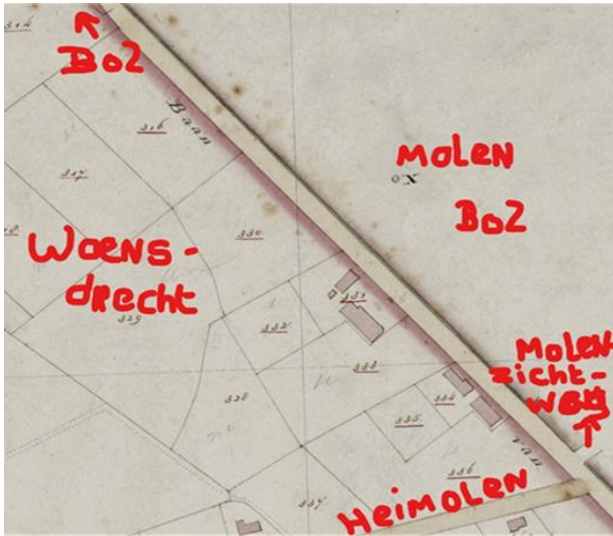
Afbeelding 6 Molen op kadasterkaart Afbeelding 7 : afbeelding 6 uitvergroot

Afbeelding 8 Foto van <https://www.molendatabase.org/molendb.php?step=details&nummer=4088> : "Een open standerdmolen. Dit type stond op de Heimolen De molen staat in de gemeente Bergen op Zoom tegen de Huijbergsebaan, die op die hoogte de grens vormt met de gemeente Woensdrecht." De molen komt natuurlijk ook in het kadaster terug met als bron website Beeldbank Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. In het bevolkingsregister wordt het gebied genoemd wijk C, later B, gehucht Zuidgeest.

Afbeelding 8 een standerdmolen

Afbeelding 9 ; molen en woningen in directe omgeving bij de Heimolen

Kadastrale kaart 1811-1832: Bergen op Zoom, Noord Brabant, sectie E minuutplan (MIN10013E02). Situatie : op de tekening rechts loopt links de Huijbergsebaan en onder de Molenzichtweg.

De bijbehorende zogenaamde Oorspronkelijke aanwijzende tafel (OAT10013E006) geeft aan op nummer 293 een schuur, 294 heide en 295 de windgraanmolen en erf. De molen en woning van de molenaar tegen Huijbergsebaan staan ook op de Kadastrale kaart 1811-1832 van de gemeente Woensdrecht: minuutplan Woensdrecht, Hoogerheide en Hinkelenoord, Noord Brabant, sectie A (MIN10176A02). In het bevolkingsregister wordt het gebied genoemd wijk C

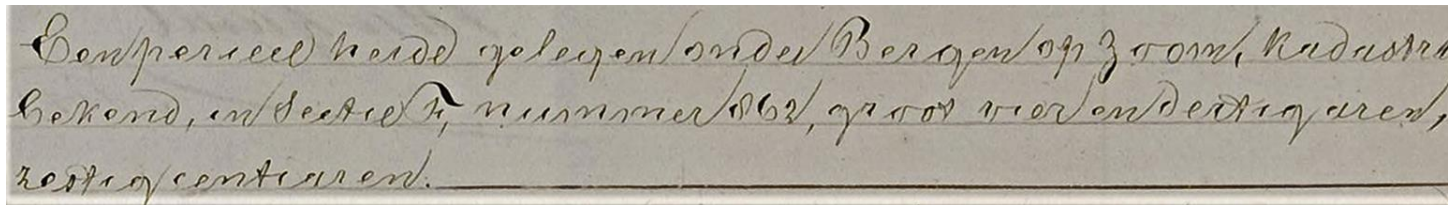
Blijkbaar willen Janssen en Elst in 1884 de Heimolen nog verkopen, maar kijkende naar latere boedelbeschrijving zal de verkoop niet door zijn gegaan. Afbeelding 9a

Krantenbank Zeeland Middelburgsche Courant 1884 | 14, 20 en 27 oktober 1884 | pagina 3 of 4

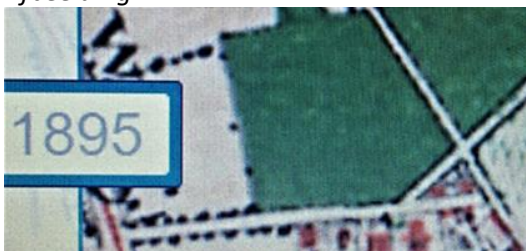
Niet alleen een stoomkorenmolen, maar ook een windkorenmolen

Bij akte van notaris W. van Gastel kopen Janssen en Elst, molenaars, op 2 juni 1890 van de dochter van de grootgrondbezitters W.A. Roosen en J.G. Megank een stuk heide te Bergen op Zoom, sectie F nummer 862, groot 34 aren en 60 centiaren (afbeelding 10), voor de som van een honderd gulden. Later wordt het sectienummer verdeeld in twee nummers F 1172 en 1173, samen groot voormelde oppervlakte. W.A. Roosen is de bouwer van het buitenhuis Rozenoord, nu sportpark.

Afbeelding 10

Afbeelding 11

De locatie volgens Toporeis in 1895 (afbeelding 11) en 1896 (afbeelding 12) : molen De Twee Vrienden niet en wel op de kaart. De Heimolen staat nog in 1895 op de kaart, maar in 1896 niet meer.

Afbeelding 12

Dan begint de geschiedenis van "De Twee Vrienden", want Jansen en Elst vragen vergunning (afbeelding 13) met technische beschrijving (afbeelding 14) en tekening van de molen (afbeelding 17) voor het oprichten van een windmolen, standerkorenmolen

De naam "de Twee Vrienden" lijkt duiden op de relatie tussen Jansen en Elst nu ze al minimaal tien jaar samen zaken doen.

Afbeelding 13

Aan de Edelachtbare Heere Burgemeester en Wethouders der gemeente Bergen op Zoom

Neemburgsche markt 41. en Gemeente Secretaris Jansen en Elst. te Nieuw-Bergelot

Zijn er wij beylid van W. Achtbare te verdochten om te worden overzagen tot het bouwen van een houten wind standerd koren molen op het percel kadestrukt bekend in Sectie P. nummer 862

teplante op de plattegrond tekening van verdere

W. weten dat opgebouwd worden, van de gemeente afkonnende van de twee geplante koren molen standerd koren molen en wordt voortdurend van eikenhout gebouwd, rustende op een gemiddelde tekening, de kerk tekeningen te school lichte met hout, en de tekening getekend met afgeplakt papier.

De tekening geschied met twee tekeningen verkende met dubbelstel molentenen op de tekening uwegeven

De molen is ook ingericht te tijdelijke tekeningen van gemeten en ongemeten gronden.

Van ons te verdochten

Elst en Jansen

J. C. Wouda

De waarnemer

De Gemeente secretaris

J. B. Jansen. Jacobus Elst

Nieuw Bergelot 9 April 1890

Afbeelding 14

Beschrijving van een koren molen te plente

De koren molen dat worden gebouwd op een percel hoog 3.50 m. van de koren (te Nieuw-Bergelot) standerd koren molen en op een afstand van vijf en twintig meter van de Nieuw-Bergelot straat op het percel kadestrukt bekend in Sectie P. nummer 862.

De opbouw geschied grootendels van hout, verbonden met ijzer, rustende op vier gemiddelde tekeningen van een houten standerd koren molen.

De molen wordt gebouwd tot het maken van verschillende gronden, als van, zand, en zand met hout, en de tekening getekend met afgeplakt papier.

De molen is ook ingericht te tijdelijke tekeningen van gemeten en ongemeten gronden.

Van ons te verdochten

Elst en Jansen

J. C. Wouda

De waarnemer

De Gemeente secretaris

J. B. Jansen. Jacobus Elst

Nieuw Bergelot 9 April 1890

INRICHTINGEN
die GEVAAR, SCHADE of HINDER kunnen veroorzaken.

BURGEMEESTER en WETHOUDEERS der Gemeente Bergopzoom maken bekend, dat ter Gemeente-secretarie ter inzage ligt, een verzoek met bijlagen van J. B. Jansen en J. Elst, wonende alhier, om VERGUNNING tot het opbouwen van een koren molen op het perceel gelegen onder streekt Bergopzoom, kadastraal bekend Sectie P. No. 862

Op Zaterdag, den 3 April 1890, des middags te twee uren zal in de Gemeente vergadering gelegenheid bestaan om bezwaren tegen dit verzoek in te brengen en deze mondeling en schriftelijk toe te lichten.

Zowel de verzoekers als zij die bezwaren hebben, kunnen goddurende drie dagen vóór het bovengemelde tijdstip, op de Secretarie der Gemeente kennis nemen van de ter zake ingekomen stukken.

Afgekondigd en aangeplakt te Bergopzoom, den 19 April 1890

De Secretaris, J. B. Jansen
De Burgemeester, J. C. Wouda

Afbeelding 15 links: Er kan bezwaar worden gemaakt binnen drie dagen, maar afbeelding 16 onder: de vergunning wordt verleend

B. en W. van Bergen op Zoom verleenden op 28 mei 1890 ingevolge de Hinderwet aan J. B. Janszoon, broodbakker en herbergier, en J. Elst, winkelier en herbergier, zich molenaars en industriëlen noemende, vergunning tot het oprichten van een „houten windstanderkorenmolen” op

Afbeelding 17:

Tekening bij de vergunningaanvraag van de op te richten standerdmolen met in zwart de maalstenen.

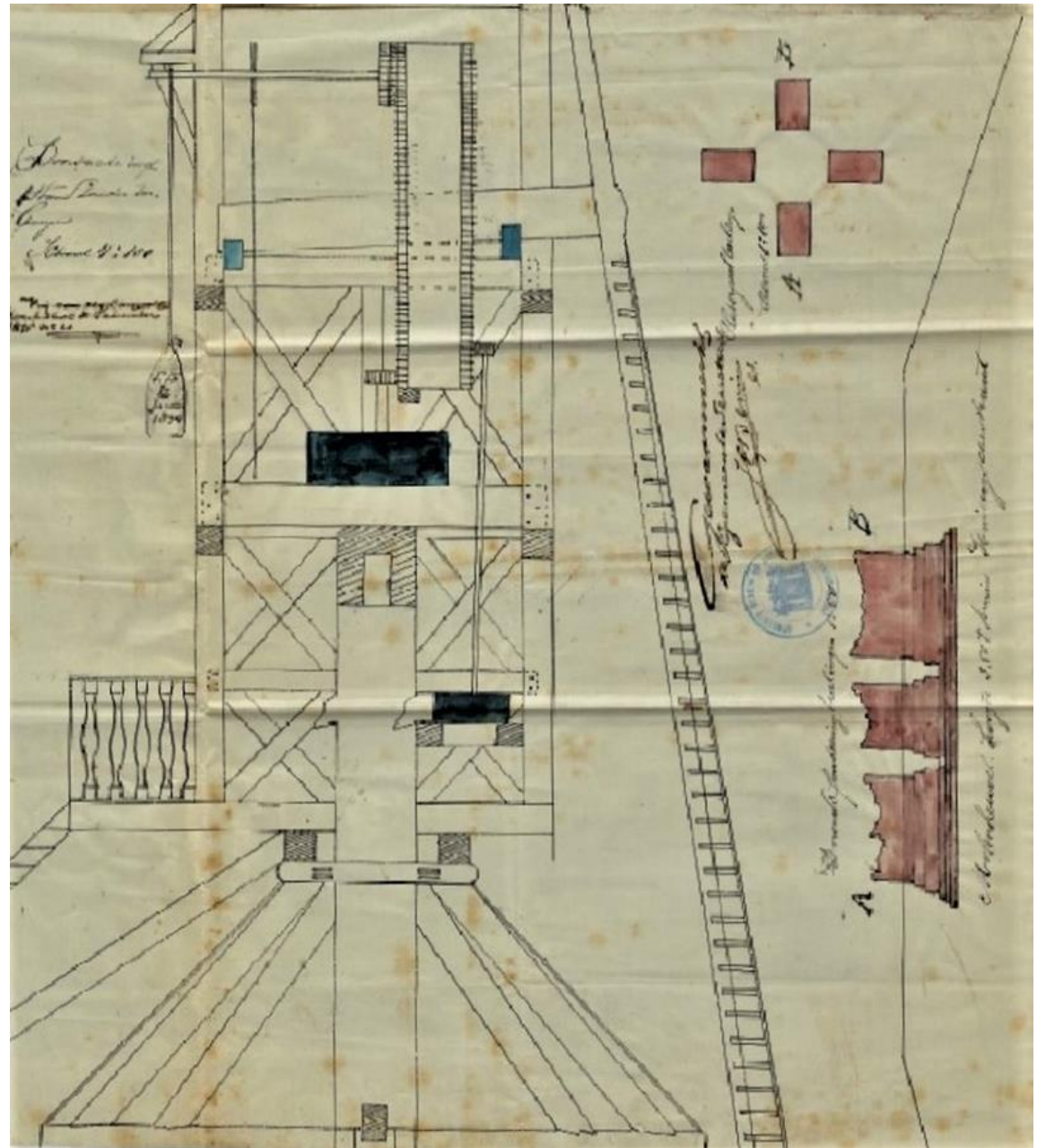
Echter de houten standerdmolen wordt een stenen bergmolen met onderdelen van de oude heimolen.

In het tijdschrift *De Meule* van 2^e kwartaal 2013, nummer 78, schrijft Ton Meesters van de vereniging "De Westbrabantse Molen" over de bouw.

1890: bouw van de molen te Nieuw-Borgvliet

Op baard van de molen "De Twee Vrienden" te Nieuw-Borgvliet staan de initialen JCW en FCvD. J.C. Woudts was timmerman en F.C. van Dongen de molenmaker, die de molen bouwde. Tot nu toe is dit de enige molen, waarvan bekend is dat deze (mede) door Frans van Dongen gebouwd werd. Johannes Cornelis Woudts, was op 25 september 1856 in Bergen op Zoom geboren. Hij woonde

J.C. Woudts is ook eigenaar van de Aspergekwekerij en conservenfabriek "Isidorus" aan de Parallelweg te Bergen op Zoom. Dit van 1897 tot zijn dood in 1922.

Verdere aankopen en verdeling van onroerend goed door Jansen en Elst

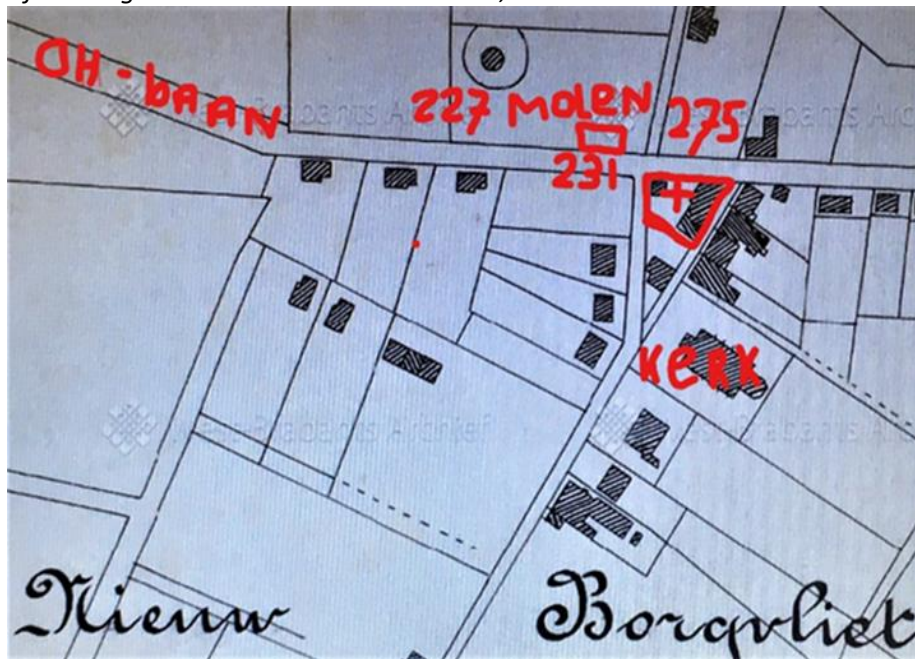
Op 21 juli 1893 worden ook nog aankopen gedaan blijkt een akte op die datum. Verkoop van vaste goederen in de gemeente Bergen op Zoom als: Koop 7. Een perceel dennenbos. Sectie F nummer 926 aan Johannes Baptist Jansen uit Bergen op Zoom voor fl. 1.425,- Koop 8 en 9 gecombineerd. Drie percelen bouwland en hakhout. Sectie F nummers 861, 863 en 864 aan Johannes Baptist Jansen, voorgenoemd en Jacobus Elst Adrianuszoon uit Bergen op Zoom voor fl. 575,- Koop 10, 11 en 12 gecombineerd. Zes percelen bouwland, hakhout, dennenbos en uitweg. Sectie F nummers 865, 866, 929 en gedeeltelijk 926 aan Johannes Baptist Jansen, voorgenoemd, voor fl. 800,- Koop 13. Een perceel hakhout. Sectie F nummer 850 aan Jacobus Elst Adrianuszoon, voorgenoemd, voor fl. 675,-

Op 8 juli 1902 wordt bij de notaris geregeld de verdeling van onroerende goederen onder Bergen op Zoom, Sectie F, nr. 1172, 1173, 861, 863 en 864, tussen Johannes Baptist Jansen en Jacobus Elst, beiden onder Bergen op Zoom. In de opgemaakte wordt vastgelegd dat de windmolen gaat naar J.B. Jansen en J. Elst 3.000 gulden krijgt. Beide heren blijven wonen op de oude locatie in de latere Rembrandtstaat.

De locaties van de wind- en stoommolens

Aan de hand van een Gedeelte van kaart Drinkwatervoorziening aangelegd in 1899, Sectie E, Mondaf, Sectie F, met bebouwing op Nieuw Borgvliet kunnen de molens en verdere gebouwen als volgt worden gelokaliseerd (afbeelding 18). OH-baan is Oude Huijbergsebaan. Rood omlijnd gebied met + is stoommaalderij, bakkerij en herberg van Jansen en Elst. 227 molen van Jansen en Elst, later van A. van Loon die in 1913 huis, schuur en maalderij op 231 bouwt. Op 275 heeft Jansen in 1907 voor graan- en meelopslag en -vervoer een schuur met paardenstal gebouwd, die het kadaster in april 1908 op tekening zet (afbeelding 19).

Afbeelding 18 Locatie stoomkorenmolen, windmolen en schuur

Afbeelding 19 Kadastertekening van de schuur en vooraanzicht ervan

Een nieuwe eigenaar van de windmolen

Op 22 april 1911 is er weer werk voor de notaris. Hij legt vast de verkoop door Jansen, molenaar onder Bergen op Zoom, thans zonder beroep, aan Gerardus Ludovicus en Alphons Martinus Ludovicus van Loon onder Woensdrecht, van een windgraanmolen c.a. onder Bergen op Zoom, sectie F 1172 en 1173, voor fl. 6.000,- waarvan schuldig gebleven fl. 3.000,- à 4 % per 1 mei. Koper Alphons wordt de molenaar. Gerardus is de vader van Alphons. Op 7 juni 1911 gaan Alphons, molenaar, en Piet van Loon vanuit Woensdrecht op het adres Antwerpsestraatweg 468 op Nieuw Borgvliet wonen. Zij zijn zwagers van de hoofdbewoner van de woning, want die is gehuwd met Maria van Loon uit Ossendrecht. In 1912 woont hij K 242n, Nieuw Borgvliet 45, later de Rembrandtstraat. Op K 242c, later Rembrandtstraat 67, was het adres van Jacobus Elst tot zijn overlijden in op 25 december 1903. Hier woont ook zijn enig kind Maria uit zijn eerste huwelijk. Deze dochter woont later bij het gezin Cornelis Meerbach, bakker, – Philomena Jansen. Deze Jansen is de dochter van Jan Baptist. Zij wonen K 233 later Nieuw Borgvliet 83. Op nummer 81, was K 233a, woont vader Jan Baptist en zijn gezin. Op 8 maart 1914 wordt bij de notaris weer een verdeling vastgelegd en wel tussen Gerardus Ludovicus van Loon onder Woensdrecht en Alphons Martinus Ludovicus van Loon onder Bergen op Zoom van een windkorenmolen, huis en bouwland onder Bergen op Zoom sectie F nr 1172 en 1173. De molen wordt toebedeeld aan Alphons.

Alphons van Loon weet van aanpakken

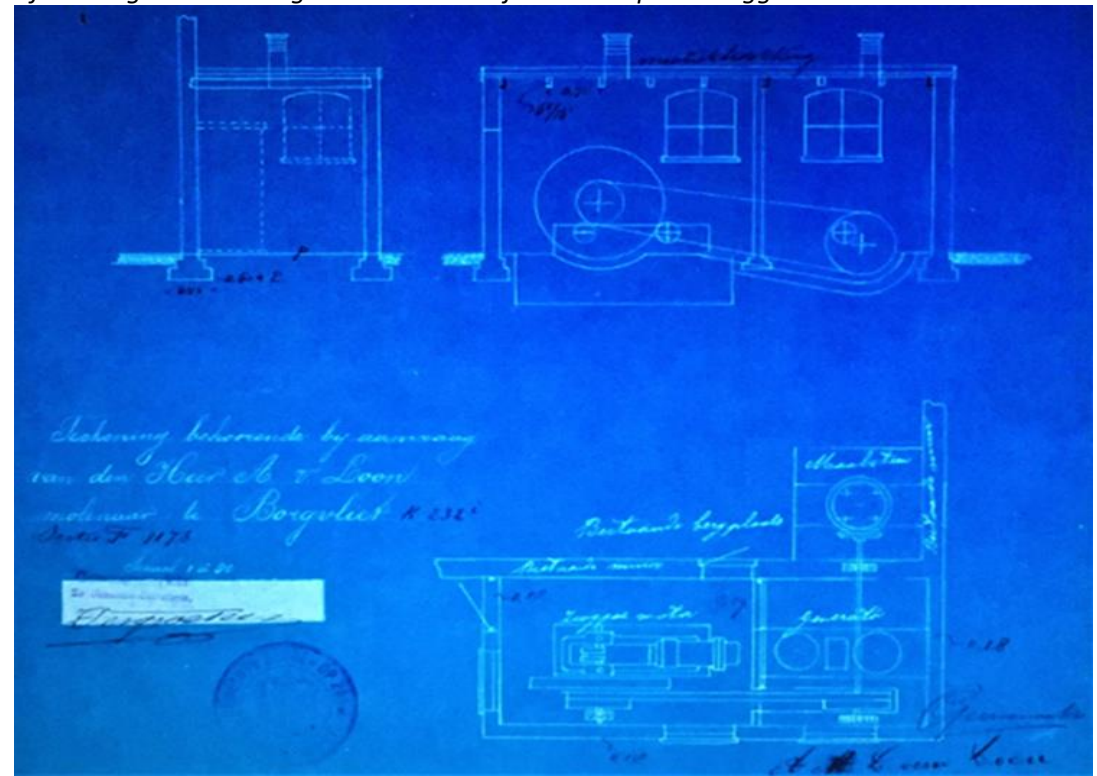
In het West Brabants Archief is in 1913 een dossier opgenomen voor de bouw woning met schuur aan Oude Huijbergsebaan 231, Bergen op Zoom (zie afbeelding 25). Dit is het pand op de linker hoek van de Mondafseweg vanaf genoemde baan (afbeelding 18).

In dat jaar is er nog een dossier voor Oude Huijbergsebaan 231, 275, Bergen op Zoom, voor de bouw van een machinekamer, zijnde een zuiggasmotor voor een maalderij, waarvoor ook een Hinderwetvergunning wordt afgegeven (afbeelding 20).

De ondernemendheid van Alphons blijkt ook uit een telefoonaansluiting zo blijkt uit de Naamlijst voor den telefoondienst 1921 (afbeelding 21) en 1924 (afbeelding 22)

Wat opvalt is dat in 1924 alleen nog maalderij wordt vermeld en niet meer wind- en stoommaalderij. De telefoon vermelding komt niet meer voor in de gids van 1928.

Afbeelding 20 Tekening van de maalderij met behulp van zuiggasmotor

Afbeelding 21

Afbeelding 22

Drie tijdsbeelden

Een beeld uit die tijd geeft de tekening van kunstenaar Fons Gieles weer (afbeelding 23).

Deze tekening maakt hij in 1979 en verscheen in een verkoopoplage van 200 stuks.

De opbrengst van de verkoop werd besteed aan de restauratie van de molen. De uitstulping aan het huis en schuur rechts op de tekening is machinekamer (afbeelding 20).

De molen in de winter in 1900 (Afbeelding 24).

Van bebouwing van de (Oude) Huijbergsebaan is eigenlijk nog geen sprake.

De woning, schuur en mechanische maalderij van Alphons van Loon in 1913 (Afbeelding 25)

Afbeelding 23 De molen getekend door kunstenaar Fons Gieles

Afbeelding 24 De Twee Vrienden in een winterlandschap in 1900

Afbeelding 25 Woning en schuur van de molenaar in 1913

Molen gaat via koffiehuisouder Jacobus van Loon over naar broer Piet

In leggerartikel 5648 van Jacobus Johannes van Loon, koffiehuisouder van “de Vier Winden” aan de Van Dedemstraat te Bergen op Zoom, wordt vermeld “1931 Verkoop” van windmolen. De windmolen is op dat artikel terecht gekomen vanuit artikel 5355 op naam van zijn vader en hemzelf met de hiervoor vermelde scheiding in 1914. Echter artikel 5355 vermeld ook “1927 Veiling”, met overgang naar voormeld artikel 5648. Deze overgang vond plaats na een veiling (afbeelding 26) met op 2 juli 1926 gunning in het voormeld koffiehuis. De koper van de 9 kavels is herbergier, anders gezegd voormelde koffiehuisouder Jacobus van Loon, voor achttien gulden. Vervolgens leidt “1931 Verkoop” naar artikel 8254 dat vermeldt bij het vastgoed windmolen en huis “1931 April”. De legger staat op naam van de broer van Alphons Petrus van Loon. De artikel vermeldt ook de verkoop door Petrus “1956 Verkoop”. De naam van Piet wordt ook vermeld op de woonhuiskaart Oude Huijbergsebaan 231 (Afbeelding 27).

Afbeelding 26 : advertentie in dagblad De Zoom op woensdag 2 juni 1926

J. C. H. Perée,
 Notaris te Bergen-op-Zoom, zal in het
openbaar verkoopen :
 bij Toeslag op **Woensdag 2 Juni 1926** ten koffiehuijze van den Heer Jac. van Loon in: „De Vier Winden” te Bergen-op-Zoom des n.m. te 7 uur :

A. Ten verzoeke van den Heer **ALPHONS VAN LOON** te N.-Borgvliet

Kavel 1.

Het flinke, ruime en solied gebouwde

Woonhuis met Schuur

en **Boomgaard** aan de Oude Huybergsche Baan in het dorp te Nieuw-Borgvliet, huisnos. 229 en 231, groot ong. 14,86 Aren, ingezet op **f 4050,-.**

Het Woonhuis bevat beneden: 4 groote kamers met ruimen kelder waarboven grooten graanzolder met beschoten dak en is voorzien van gas en waterleiding.

De Schuur bevat: dorschvloer met afzonderlijke paardenstallen, varkenshokken en machinekamer.

De Boomgaard bevat vele goede 10-jarige vruchtboomen.

Kavel 2.

Steenen Windkorenmolen

met gaand en staand werk benevens **Boomgaard** gelegen naast Kavel 1, groot ongeveer 12,86 Aren, ingezet op **f 1100,-.**

Kavels 3 tot en met 9.
 Zeven perceelen

BOUWTERREIN

Afbeelding 27 : wijziging in de Woonhuiskaarten 1920-1940

Model 2.

Nummer *221*

Oude Huyb. baan

Gedeelte of gedeelte van het perceel.	NAAM EN VOORLETTERS VAN HET HOOFD DES GEZINS.	Aantal Personen.	
		M.	V.
	<i>Loon van A.M.L.</i>	<i>3</i>	<i>5</i>
	<i>Verstraeten, et C.</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
	<i>+ Loon van, P.J. et</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
	<i>Adriaansen, Rinobeth</i>	<i>0</i>	<i>1</i>

Weer een nieuwe eigenaar, in onbruik geraken en verval van de molen

Petrus van Loon is tot 1956 molenaar op De Twee Vrienden geweest. In dat zelfde jaar wordt de molen aan J.C. van Dorst verkocht. In 1977 komt de molen in bezit van de gemeente Bergen op Zoom. 1956 is 12 april 1955 aldus boek Bergen op stoom. Arthur Suijkerbuijk schrijft in de jubileumuitgave “Een wandeling door de tijd R.K.v.v. Nieuw-Borgvliet 1922-1997” : “In 1958 werd het maalwerk stilgelegd, omdat het niet meer verantwoord was met het wrakke binnenwerk te malen.” Ook meldt Arthur flinke stormschade aan de molen in 1966.

Restauratie en opnieuw in gebruik

Na restauratie in 1979 en 1980 draait de molen weer sedert 1981. Er is geen sprake van “draaien voor de Prins”, want de vrijwillig molenaars malen granen tot meel. Dit meel wordt gekocht door bezoekers van de molen, een bakker en particulieren.

Afbeelding 28 Molen op foto gezet door Ad Verbiest

Foto van de Twee Vrienden op
<http://www.objectief-bekeken.nl/mijn-stad-bergen-op-zoom.html>
De fotograaf is een zwager van opsteller.

Technische gegevens van de molen

zie <https://www.molens.nl/molen/zoek-een-molen/molendetail/de-twee-vrienden-741/>

Bronnen

Westbrabants Archief
Kadaster
Toporeis
Delpher kranten en boeken

Opmaak

16 augustus 2021
Willem Kruf
samen met Gabriëlle Rossing en Jan van Loon

Aangepast januari 2022, april 2022 en 6 juni 2022